

університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія. 2020. 61. 24-27.

5. Комарівська Н. Формування емоційної сфери молодших школярів засобами театралізації. *Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти* : збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції. Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля, 2021. Вип. 10. 509-512.
6. Лазаренко Н.І. Професійна підготовка вчителів у педагогічних університетах України в умовах євроінтеграції : *монографія*. Вінниця : ТОВ «Друк», 2019. 6-19.
7. Natalia Kazmirchuk, Iryna Baranovska, Nataliia Mozgalova, Olga Shcholokova, Vadym Podorozhnyi. METHODOLOGICAL ASPECTS OF TEACHER TRAINING FOR THEATRICAL ACTIVITIES WITH PUPILS. SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. Proceedings of the International Scientific Conference. Volume I, May 28th-29th, 2021. 235-246.
8. Підлужна Г. В. Розвиток емоційної сфери молодших школярів засобами ліричних віршів. *Проблеми і перспективи формування лінгвокультурної особистості засобами рідного слова: збірник наукових праць*. Житомир, 2016. 109-111.

Т. Петришина,

здобувач ОС «магістр»

Вінницького державного педагогічного університету

імені Михайла Коцюбинського

T. Petryshyna,

master's student

Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi

State Pedagogical University

РОЛЬ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ВИХОВАТЕЛЯ В КОНТЕКСТІ ПЕРСПЕКТИВНОСТІ Й НАСТУПНОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

THE ROLE OF THE EDUCATOR IN THE CONTEXT OF PROSPECTIVENE AND CONTINUITY OF PRESCHOOL EDUCATION AND PRIMARY SCHOOL

***Анотація.** У статті розглядаються теоретичні аспекти реалізації перспективності й наступності дошкільної освіти та початкової школи. Визначено роль творчої особистості вихователя у мистецькій підготовці дітей дошкільного віку до навчання в початковій школі.*

***Abstract.** The article deals with the theoretical aspects of implementation of perspective and continuity of preschool education and primary school. The role of the educator in the readiness of preschool children for primary school education is defined.*

***Ключові слова:** дошкільна освіта, перспективність, наступність, мистецька діяльність, початкова освіта.*

Key words: prospective, continuity, preschool education, primary education.

Актуальною проблемою сучасності є перспективність та наступність дошкільної та початкової освіти. Сьогодні в світі відбувається реформування освіти, активні зміни які слід враховувати вихователю в роботі з дітьми дошкільного віку у навчальному процесі закладів дошкільної освіти. Також, в основних напрямках НУШ визначено роль творчої особистості педагога у підготовці дітей до навчання в початковій школі, вагомість в цьому процесі мистецької діяльності.

Наукові основи розвитку дітей викладені у фундаментальних роботах педагогів-класиків Я. А. Коменського, Й. Песталоцці, Ж.-Ж. Руссо, А. Дістервега. Перспективність та наступність як багатовимірне педагогічне явище, в своїх наукових працях розглядали І. Бех, А. Богущ, Н. Гавриш, О. Кізь, Я. Кодлюк, О. Кононко, В. Котирло, Р. Павелків, Т. Піроженко, О. Проскура, О. Савченко, В. Чайка, О. Янкович. Вони наголошують на різноаспектності перспективності та наступності, а саме: на закономірності психічного і фізичного розвитку дитини; обов'язковості умови безперервної освіти; принципів навчання та виховання; складника теоретичних засад педагогічних систем та концептуального підходу до вирішення освітньо-виховних завдань. Подальшої розбудови розвивально-творчі ідеї набули в працях із теорії та методики музичної освіти дітей (Н. Ветлугіна, К. Головська, Л. Дмитрієва, Л. Горюнова, О. Ростовський, О. Рудницька), пізніше – у дослідженнях творчої активності (В. Бабій, В. Лабунець, О. Лобова), творчого музичного мислення (Х. Василькевич), художньо-творчих інтересів дітей (Л. Єнтіс), розвитку творчих здібностей (М. Алейнік, В. Рагозіна, О. Хижна) та ін.

Метою статті є висвітлення і розгляд теоретичних аспектів реалізації перспективності й наступності дошкільної освіти та початкової школи, роль творчої особистості вихователя у мистецькій підготовці дітей дошкільного віку до навчання в початковій школі.

Зазначимо, що відомі педагоги-практики А. Богущ і О. Савченко виділяють неузгодженість у змісті, методах керівництва і формах організації самого педагогічного процесу. Наслідком стає те, що у «першому класі не завжди втілюється набутий досвід дітьми в дошкільному закладі, що спричиняє до зниження пізнавального інтересу учнів першого класу, обтяжує їх адаптацію до шкільних умов» [5, с. 4], що унеможлиблює процес перспективності та наступності дошкільної освіти та початкової школи. Також, необхідно зазначити, що результат підготовки майбутніх вихователів та учителів початкових класів до гуманізації педагогічного процесу – це формування їхньої гуманістичної професійної позиції, яка передбачає «здатність брати відповідальність за долю дитини, її життя, духовний і психологічний комфорт, за її захист; спрямованість на організацію гуманного педагогічного процесу в початковій ланці освіти, адекватність цінностей, гнучкість професійного мислення, наявність професійної гуманної спрямованості» [2, с. 276].

Важливу роль у перспективності та реалізації подальшої наступності належить творчій особистості вихователя закладу дошкільної освіти. В дослідженнях Є.

Тихеєвої: «старший ступінь дитячого садка на одну третину вже школа, а молодший ступінь школи на одну третину дитячий садок» [5, с. 21]. Дана позиція пояснює, що навчальний процес повинен у собі містити непереривність та перспективність набутих знань, умінь та навичок у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.

Як нам відомо, провідною діяльністю дітей дошкільного віку є гра та мистецька діяльність. Найбільш доступною для дітей, як вид діяльності виступає гра. З метою кращого пізнання світу, потрібно навчити дітей грати та відображати у грі навколишній світ. На цьому етапі домінує сюжетно-рольова гра. У грі засвоюються знання і враження від навколишнього світу та довкілля, виявляються різні особливості мислення та уяви дитини, її емоційність, розумова активність, поступово розвивається потреба в спілкуванні [1; 4]. Діти дошкільного віку мають цілком пізнати радість гри, інтерес до пізнавально-дослідницької діяльності, задоволення від співтворчості та спілкування [3, с. 14].

Для покращення сприймання інформації й мотивації до навчально-виховного процесу слід систематично проводити інтегровані міжпредметні заняття, нестандартні та інтерактивні заняття, впроваджувати мистецьку, музичну, театралізовану діяльність. Варто застосовувати у повсякденній діяльності й на заняттях та онлайн-сервіси: Learning Apps, Kahoot, Quizizz, веб-квести на платформі GoogleSites, завдяки чому розширюються знання, уміння і навички дітей; активно розвиваються у навчальному процесі дошкільників психічні процеси (мовлення, пам'ять, уява, мислення, та т.д.); реалізується особистісний, творчий та індивідуальний підходи до вихованців.

У закладах дошкільної освіти педагоги повинні подбати про застосовування різноманітних методів, прийомів навчання, які будуть домінувати на уроках у початкових класах школи, першому та другому класі, бажано забезпечити швидку зорієнтованість майбутніх учнів у виконанні різноманітних завдань на уроці. Поступово слід ознайомити дітей із способами розв'язання деяких проблемних ситуацій, які переважають у новому – шкільному навчанні. Отже, потрібно на заняттях пропонувати дітям роботу за такими методами, як «мікрофон» – усне висловлення на тему певної ситуації дотримуючись певних правил: говоримо тільки тоді, коли в руках опиниться мікрофон (привчає майбутніх молодших школярів до правильної поведінки під час спілкування, обговорення); «дерево рішень» – спільний пошук ідей вирішення проблеми креативним способом її обговорення та одночасне зображення складових дерева; «казкотерапія» – вона формує у дітей вміння уважно слухати, аналізувати та інтерпретувати зміст оповідань, казок, історій, міфів, легенд, притч, також розвиває у дошкільнят допитливість, уміння висловити власну думку; мозковий штурм. [7, с. 38].

На нашу думку, педагогу треба доцільно й оригінально організувати освітній процес. Творчий приклад вихователя є невід'ємною складовою стимулювання творчості дітей, а тому не потрібно боятися проявляти себе у творчій діяльності, адже завдяки творчій особистості вихователя у дітей виробляється мотивація до навчання та творчої діяльності. Вихованець довіряє вихователю, який є творчою особистістю,

може грати, співати, танцювати, малювати, створювати твори декоративно-ужиткового мистецтва. Діти завжди будуть наслідувати дії педагога, тому що вихованці є відображенням вихователя [6, с. 563]. *Одним із важливих етапів даною процесу є організація музично-естетичної діяльності дітей дошкільного віку, виховання, творчої й гармонійно розвинутої, естетично спрямованої особистості дитини. А це відбувається під безпосереднім впливом цінностей українського і світового музичного мистецтва. Сприяє естетичному розвитку, формуванню музичного виконавства і мистецької творчості, розвитку елементарних основ музичної культури, домірної віковим особливостям загальної мистецької компетенції дітей.*

Таким чином, виділяють основні завдання мистецького виховання та естетичного розвитку дітей дошкільного віку: виховання у дітей життєвої мистецької активності, формування естетичного сприйняття і створення прекрасного в мистецтві та житті (краса, гармонія, виразність, грація, вишуканість), розвиток емоційно-ціннісного ставлення до світового і українського мистецтва; становлення основ загальної музикальності як сукупності музичних здібностей дитини (музична пам'ять, емоційний відгук на музику, музичний слух і чуття ритму, уява), здібностей виконання дитячих музичних творів (танцювальних, інструментальних, пісенних) творчої їх інтерпретації та імпровізації, по можливості варіювання; формування навичок елементарних основ естетичної культури (розвиток емпатії, любов до мистецтва, потреби, переживання, ставлення, інтереси), музичного сприймання, виконавства і творчості в основних видах дитячої музичної діяльності; закладання основ елементарної компетентності у музичному мистецтві.

Підсумовуючи вищесказане, умови успішної організації педагогічної роботи з дітьми: гнучке застосування як традиційних, так і нових прийомів й методів виховання, розвитку й навчання дітей основним видам дитячої ігрової діяльності та формах організації; професійність вихователів; співпраця вихователів і батьків; сприятливе мистецьке оточення в груповій кімнаті та спеціально обладнане естетичне середовище музичної зали та сучасне оснащення [8, с. 117]. Зміст педагогічної роботи до кожної вікової групи з дітьми деталізується по основних видах діяльності у чинних парціальних і комплексних програмах. Вихователі можуть орієнтуватись на програмові твори з світової та національної культурної спадщини, дбати про доступність і високий художній рівень репертуару, можуть також самостійно обирати періодичні видання, хрестоматії, посібники, збірки добирати музичні твори із сучасних фахових джерел, зокрема «Дитячий садок. Мистецтво», «Дошкільне виховання», «Дитячий садок», «Палітра педагога», «Джміль», та інші.

Також можна ще виділити деякі форми успішної організації естетичного виховання дітей: самостійна мистецька діяльність, музичні заняття, ігри-розваги, музичні театралізовані свята, додаткові заняття за інтересами дітей та гуртки [3].

На нашу думку, у повсякденному житті слід створити у дитячій групі атмосферу повсякденного звернення до мистецьких цінностей, необхідних для дитини позитивних емоційних вражень, що є найпоширенішою формою роботи з

дошкільниками. «Вихователь педагогічно використовує мистецтво в комплексі у різних видах дитячої гри та різновидах діяльності (ігровій, руховій, під час сприймання літературних та музичних творів, образотворчій, під час слухання ілюстрованих музикою казок)» [8, с. 111]. Так, усі види творчої діяльності презентують основні види музичної практики (музична творчість, виконавство, сприймання) та музичного мистецтва (інструментальне, вокальне, хореографічне) та формують у дитини початкові уявлення про цілісність і різноманіття мистецтва, навички в усіх видах музичної діяльності.

Вважаємо, що з метою організації повної реалізації наступності та перспективності дошкільної та початкової освіти, у старшій групі діти знайомляться із вчителем початкових класів і майбутніми однокласниками. Діти також проходять співбесіду із шкільним психологом, який визначає готовність дитини до навчання у школі. Важливим є процес формування позитивного ставлення до навчання в школі; пояснення, дитині матиме можливостей дізнаватися про нову та цікаву, корисну інформацію, ознайомлення з новими друзями та створити цілісну картину майбутнього світу. Отже, вихователь закладу дошкільної освіти бере безпосередню участь у наступності та перспективності дошкільної та початкової освіти. Від ступеня його професійності і компетентності, гуманізму, творчого підходу та креативності значною мірою залежить подальше використання в житті набутого досвіду дітьми та готовності майбутніх школярів до навчання у початковій школі.

Література

1. Білан О. І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкільня» / О. І. Білан, Л. М. Возна, О. Л. Максименко та ін. Тернопіль: Мандрівець, 2013. 264 с.
2. Верховинець В. М. Весняночка: Ігри з піснями для дітей дошкільного віку та молодших школярів Київ : Музична Україна, 1989. 340 с.
3. Голюк О. А. Обґрунтування компонентів творчого потенціалу майбутнього педагога ДНЗ та школи I ступеня. *Сучасні технології розвитку професійної майстерності майбутніх учителів : матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції, 28 жовтня 2015 р. FOLIA COMENIANA: вісник Польсько-української науково-дослідної лабораторії дидактики імені Я. А. Коменського*. ФОП Жовтий, Умань: 2015. С. 38-42.
4. Васянович Т. М. Наступність у роботі дошкільного закладу та школи. *Сучасні тенденції і пріоритети компетентнісного підходу в підготовці майбутніх фахівців дошкільної та початкової освіти : збірник науково-методичних праць / за заг. редакцією В. Є. Литнєва, Н. Є. Колесник, Т. В. Завязун*. Житомир : Поліс, 2016. У 3-х ч. Ч. II. С. 11–14.
5. Кікінежді О. М. Соціалізація дитини в гендерному вимірі: наступність дошкільної й початкової освіти. *Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти : збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції 22-23 квітня 2021 р. Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, факультет дошкільної і початкової освіти імені Валентини Волошиної*. ТОВ «Меркьюрі-Поділля», Вінниця, 2021. Вип. 10. С. 17–19
6. Копилова О., Ткаченко М. Використання символів у роботі з дошкільниками. Харків: Ранок, 2009. 56 с.

7. Петришина Т. Ю. Вплив особистості вихователя на формування творчих здібностей у дітей дошкільного віку. *Інклюзивна освіта як індивідуальна траєкторія особистісного зростання дитини з особливими освітніми потребами: збірник матеріалів V Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 17-18 листопада 2021 р.* за заг. ред. О.П. Демченко. Вінниця, 2021. Вип. 4. С. 561–564.
8. Годосієнко Н. Л., Мальов С. В. Формування естетичного сприймання дітей засобами творчої діяльності в контексті наступності дошкільної та початкової освіти. *Науковий журнал «Молодий вчений» №5.2 (57.2), 2018.* С. 107–111. URL: <http://molodyvcheny.in.ua>
9. Шмаль Д. В. Творча діяльність педагога в контексті реалізації завдань наступності й перспективності дошкільної та початкової освіти. *Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти : збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції 22-23 квітня 2021 р. Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла факультет дошкільної і початкової освіти імені Валентини Волошиної.* Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля, 2021. Вип. 10. С. 36–39.

К.Подольська,
здобувач ОС «бакалавр»
Вінницького державного педагогічного
університету імені Михайла Коцюбинського
K. Podolska,
bachelor's student
VinnytsiaMykhailoKotsiubynskiy
State Pedagogical University

НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У МИСТЕЦЬКІЙ ОСВІТІ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

THE LATEST TECHNOLOGIES IN ART EDUCATION: THEORY AND PRACTICE

***Анотація.** У статті описані теоретичні та практичні аспекти новітніх технологій та засобів навчання, які застосовуються майбутніми вчителями в закладах загальної середньої освіти у мистецькій галузі. Визначені педагогічні умови готовності майбутніх вчителів до застосування новітніх технологій у мистецькій освіті.*

***Abstract.** The article describes the theoretical and practical aspects of the latest technologies and teaching tools used by future teachers in general secondary education institutions in the field of art. Pedagogical conditions for the readiness of future teachers to use the latest technologies in art education are defined.*

***Ключові слова:** мистецтво, мистецька діяльність, новітні технології*

***Keywords:** art, artistic activity, latest technologies*